

Daniels bok – nummer ett hundre og førtiåtte

Åpenbaringen av de profetiske tavlene: Habakkuks syn og Millers drøm

Jeff Pippenger

2024-03-20

Økningen i kunnskap, som er fremstilt ved synet om Ulai-elven, er det som til sist ble skrevet på Habakkuks to tavler.

«Sammenvevd med profetier som de hadde oppfattet som gjeldende for tiden ved det annet komme, var undervisning som var særlig tilpasset deres tilstand av uvisshet og spenning, og som oppmuntret dem til å vente tålmodig i troen på at det som nå var mørkt for deres forståelse, i sin tid ville bli gjort klart. »

«Blant disse profetiene var den i Habakkuk 2:1–4: «Jeg vil stå på min vaktpost og stille meg på tårnet, og jeg vil speide for å se hva Han vil si til meg, og hva jeg skal svare når jeg blir refset. Og Herren svarte meg og sa: Skriv synet ned og gjør det tydelig på tavler, så den som leser det, kan løpe. For synet gjelder ennå den fastsatte tid, men ved enden skal det tale og ikke lyve; om det drøyer, så vent på det, for det skal visselig komme, det skal ikke utebli. Se, hans sjel er oppblåst, den er ikke rettskaffen i ham; men den rettferdige skal leve ved sin tro.»

Allerede i 1842 hadde den anvisning som i denne profetien blir gitt om å «skrive synet opp og gjøre det tydelig på tavler, så den som leser det, kan løpe», fått Charles Fitch til å utarbeide et profetisk kart for å fremstille synene i Daniel og Åpenbaringen. Utgivelsen av dette kartet ble betraktet som en oppfyllelse av den befaling Habakkuk hadde fått. Ingen la imidlertid den gang merke til at en tilsynelatende forsinkelse i synets oppfyllelse – en ventetid – også blir fremstilt i den samme profetien. Etter skuffelsen fremstod dette skriftstedet som svært betydningsfullt: «For synet gjelder ennå den fastsatte tid; men til enden skal det tale og ikke lyve. Om det drøyer, så vent på det; for det skal sannelig komme, det skal ikke utebli.... Den rettferdige skal leve ved sin tro.» The Great Controversy, 391, 392.

Habakkuks to tavler er profetisk sett to vitner. Bibelsk skal to vitner føres sammen for å stadfeste sannheten.

Men dersom han ikke vil høre deg, så ta med deg én eller to til, for at hvert ord kan bli stadfestet ved to eller tre vitners munn. Matteus 8:16.

Når Habakkuks to tavler (pionerkartene fra 1843 og 1850) legges over hverandre, stadfester de sannhetene som var «juvelene» i Millers drøm. Feilen i 1843, fremstilt på den første tavlen, når den legges over den andre tavlen, fastslår synets «ventetid». Miller (den symbolske vekteren i denne historien) spurte hva han skulle si under debatten i sin historie.

Jeg vil stå på min vaktpost og stille meg på tårnet; jeg vil speide for å se hva han vil tale til meg, og hva jeg skal svare når jeg blir irettesatt. Habakkuk 2:1.

Herren påla Miller å skrive ned synet, og i drømmen sin plasserte han skrinet som inneholdt synet, på et bord midt i rommet sitt.

Og Herren svarte meg og sa: Skriv synet ned og gjør det tydelig på tavler, så den som leser det, kan løpe. Habakkuk 2:2.

Tabellene angir deretter ventetiden og den første skuffelsen.

For synet gjelder ennå den fastsatte tid; men ved enden skal det tale og ikke lyve. Om det dryger, så vent på det; for det skal visselig komme, det skal ikke utebli. Habakkuk 2:3.

Da fremstilles de to klasser som blir åpenbart på grunnlag av kunnskapsøkningen.

Se, oppblåst er hans sjel; den er ikke oppriktig i ham. Men den rettferdige skal leve ved sin tro. Habakkuk 2:4.

De to klasser av tilbedere ville bli åpenbart gjennom prøvelsesprosessen i Daniels tolvte kapittel.

Og han sa: Gå bort, Daniel; for ordene skal holdes skjult og forseglet inntil endens tid. Mange skal renses og gjøres hvite og lutres; men de ugudelige skal fare ugudelig fram, og ingen av de ugudelige skal forstå; men de vise skal forstå. Daniel 12:9, 10.

De «vise» i Daniel er de kloke jomfruene i Matteus tjuefem, som ble rettferdiggjort ved tro, og de ugudelige var de dårlige jomfruene som ble oppblåst i stolthet. Ved slutten av Millers drøm representerer juvelene oljen i lignelsen om de ti jomfruene, som var budskapet.

«Gud blir vanæret når vi ikke tar imot de budskapene som han sender oss. Slik avviser vi den gylne oljen som han ville utgyte i våre sjeler for å bli meddelt til dem som er i mørke. Når ropet lyder: 'Se, brudgommen kommer; gå ut for å møte ham,' vil de som ikke har tatt imot den hellige oljen, som ikke har næret Kristi nåde i sine hjerter, oppdage, lik de dårlige jomfruene, at de ikke er rede til å møte sin Herre. De har ikke i seg selv makt til å skaffe oljen, og deres liv blir ødelagt.» Review and Herald, 20. juli 1897.

Millers juveler i de siste dager ville skinne ti ganger klarere, og både tallet ti er et symbol på en prøve, likesom lys er det. I de siste dager, framstilt ved slutten av Millers drøm, frembringer sannhetens lys, slik det er framstilt på Habakkuks tavler, et prøvende budskap, som i lignelsen om de ti jomfruer er Midnattsropets prøvende budskap. Denne prøvende prosessen er en gjentakelse av prøveprosessen i millerittisk historie, for lignelsen om de ti jomfruer blir gjentatt til punkt og prikke i de siste dager.

«Jeg blir ofte henvist til lignelsen om de ti jomfruene, hvorav fem var kloke og fem dårlige. Denne lignelsen er blitt og vil bli oppfylt til minste bokstav, for den har en særlig anvendelse på denne tid, og har, i likhet med den tredje engels budskap, blitt oppfylt og vil fortsatt være sannhet for denne tid inntil tidens avslutning.» Review and Herald, 19. august 1890.

Erfaringen fra ventetiden ville bli gjentatt til punkt og prikke ved slutten av Millers drøm, og hans juveler ville da skinne ti ganger klarere enn solen, og således fastslå at juvelene representerer den siste prøven i lignelsen om de ti jomfruer. Ti er symbolet på en prøve, og ved slutten av ti dager var

Daniel og de tre trofaste menn synlig vakrere og bedre i hold enn dem som åt Babylons kost. De stolte i Habakkuk, som levde ved formastelse og ikke ved tro, utviklet Babylons karakter. I Miller-bevegelsens historie ble de Babylons døtre, og i Habakkuk brukes pavedømmet til å identifisere deres karakter.

Se, hans sjel som oppblåser seg, er ikke rettskaffen i ham; men den rettferdige skal leve ved sin tro. Ja, fordi han forsynder seg ved vin, er han en hovmodig mann, som ikke holder seg hjemme, som utvider sin begjærighet lik dødsriket, og er som døden og kan ikke mettes, men samler til seg alle folkeslag og hoper opp hos seg alle folk: Skal ikke alle disse stemme i med et spottord mot ham, et hånende ordspråk mot ham, og si: Ve den som øker det som ikke er hans! hvor lenge? og den som lesser seg med tykt leire! Skal ikke de som skal bite deg, plutselig reise seg, og de som skal plage deg, våkne? Og du skal bli til bytte for dem. Fordi du har plyndret mange folkeslag, skal hele resten av folkene plyndre deg, på grunn av menneskers blod og for volden mot landet, mot byen og mot alle som bor der. Habakkuk 2:4–8.

Prøvingsprosessen som kommer over jomfruene i Matteus tjuefem, frembringer en klasse tilbedere som har utviklet karakteren til kongen i nord (pavedømmet), som også er den makten som «plyndret mange nasjoner».

Så sier Herren: Se, et folk kommer fra landet i nord, og et stort folkeslag skal reise seg fra jordens ytterkanter. De griper bue og spyd; de er grusomme og viser ingen miskunnhet; deres røst bruser som havet, og de rir på hester, stilt opp som menn til strid mot deg, du Sions datter. Vi har hørt ryktet om dem; våre hender blir slappe; angst har grepet oss, og smerte, som hos en kvinne i barnsnød. Gå ikke ut på marken og vandre ikke på veien; for fiendens sverd og redsel er på alle kanter. Du datter av mitt folk, bind sekk om deg og velt deg i aske; hold sorg som over en enbåren sønn, den bitreste klage; for ødeleggeren skal plutselig komme over oss. Jeremia 6:22–26.

Habakkuks to klasser er dem som blir rettferdiggjort ved tro, og dem som åt og drakk Babylons læresetninger. De som i de siste dager av Millers drøm er fremstilt som jomfruer, utvikler enten Kristi karakter og mottar således Guds segl, eller de utvikler pavedømmets karakter og mottar dyrets merke.

«Tiden er kommet for at det sanne lys skal skinne midt i det moralske mørke. Den tredje engels budskap er blitt sendt ut til verden og advarer mennesker mot å ta imot dyrets merke eller dets bildes merke på sin panne eller på sin hånd. Å motta dette merket betyr å komme til den samme beslutning som dyret har gjort, og å forfekte de samme ideer, i direkte motsetning til Guds ord. Om alle som mottar dette merket, sier Gud: 'Den samme skal drikke av Guds vredes vin, som er skjenket ublandet i hans vredes beger; og han skal pines med ild og svovel for de hellige englers åsyn og for Lammets åsyn.'» Review and Herald, 13. juli 1897.

Jomfruene som drikker Babylons vin, skal til sist drikke Guds vredes vin. I Jesaja gir Efraims drukkenbolter uttrykk for sin blinde beruselse ved å vende ting opp ned, og denne handlingen skal regnes som «pottemakerleire».

Identifikasjonen av «det daglige» som et symbol på Kristus vender sannheten om «det daglige» fullstendig på hodet, for «det daglige» er et satanisk symbol. Millers identifikasjon av «det daglige» som hedenskap er direkte fremstilt på Habakkuks tavler. Millers oppdagelse av avsnittet i Tessalonikerbrevene, som gjorde ham i stand til å forstå at det var hedenskapet som ble «tatt bort» for at «syndens menneske», som sitter i Guds tempel, skulle bli åpenbart, er den primære sannheten som finnes i 2 Tessalonikerbrev, kapittel to.

«Jeg leste videre og kunne ikke finne noe annet tilfelle hvor det [det stadige] forekom, enn i Daniel. Deretter tok jeg [ved hjelp av en konkordans] de ordene som sto i forbindelse med det: «ta bort»; han skal ta bort det stadige; «fra den tid da det stadige blir tatt bort» osv. Jeg leste videre og tenkte at jeg ikke skulle finne noe lys over teksten; til sist kom jeg til 2 Tessalonikerne 2,7.8. «For lovløshetens hemmelighet er allerede i virksomhet; bare den som nå holder igjen, vil holde igjen inntil han blir tatt av veien, og da skal den lovløse bli åpenbart,» osv. Og da jeg var kommet til den teksten, å, hvor klart og herlig sannheten fremtrådte! Der er det! Det er det stadige! Nå vel, hva mener Paulus med «den som nå holder igjen», eller hindrer? Med «syndens menneske» og den «lovløse» menes pavedømmet. Vel, hva er det som hindrer pavedømmet fra å bli åpenbart? Jo, det er hedenskapet; vel, da må «det stadige» bety hedenskapet.» — William Miller, Second Advent Manual, side 66.» Advent Review and Sabbath Herald, 6. januar 1853.

Betydningen av «det stadige» i Thessalonikerbrevene, som Miller oppdaget, er den primære sannheten i avsnittet. Når Paulus identifiserer dem som ikke elsker sannheten, og som derfor vil bli rammet av kraftig villfarelse, identifiserer han helt sikkert hatet mot sannheten i generell forstand, men den sannheten som det direkte henvises til i avsnittet, er sannheten om at «det stadige» representerer det hedenske Roma.

Legemets lys er øyet. Dersom derfor ditt øye er klart, skal hele ditt legeme være fullt av lys. Men dersom ditt øye er ondt, skal hele ditt legeme være fullt av mørke. Er derfor lyset som er i deg, mørke, hvor stort er da ikke mørket! Ingen kan tjene to herrer; for enten vil han hate den ene og elske den andre, eller han vil holde seg til den ene og forakte den andre. Dere kan ikke tjene Gud og mammon. Matteus 6:22–24.

Det finnes bare en kjærlighet til sannheten, eller et hat mot sannheten. Det finnes ingen mellomgrunn. Den sterke villfarelsen som kommer over de dårlige jomfruene i Matteus tjuefem, bygger på deres forkastelse av lyset fra Millers juveler, som representerer den endelige prøven. Det gamle Israels endelige prøve var deres tiende prøve, og Millers juveler skinner ti ganger klarere i de siste dager. Symbolet på forkastelsen av Millers juveler er «det daglige», som Efraims drankere vendte opp ned i adventismens tredje generasjon. «Det daglige» er et satanisk symbol på hedenskap. Drankerne innførte en forfalsket juvel, som de brakte med seg fra frafallen protestantisme, og som identifiserer «det daglige» som et symbol på Kristus.

Millers forståelse av sine juveler var begrenset av den historien han ble oppreist i. Overbevist om at det annet komme var den neste profetiske begivenhet, kunne pavemaktens dødelige sår i 1798 bare representere det fjerde og siste jordiske riket i Daniel to. Miller var også begrenset i sin forståelse av «det daglige», for hans vitnesbyrd er at han gjennom åpenbaring ble ledet til en bestemt

studiemetode, hvor han uttalte at han brukte sin Bibel, Crudens konkordans og leste noen aviser. Hans beslutning om å studere på den måten var ganske enkelt kommet inn i hans sinn.

«I de tolv årene jeg var deist, leste jeg alle de historieverker jeg kunne finne; men nå elsket jeg Bibelen. Den lærte om Jesus! Men fremdeles var det en god del av Bibelen som var mørkt for meg. I 1818 eller 19, mens jeg samtalte med en venn som jeg avla et besøk hos, og som hadde kjent meg og [hørt] meg tale mens jeg var deist, spurte han, på en temmelig betydningsfull måte: «Hva mener du om dette tekststedet, og det?» idet han henviste til de gamle tekstene jeg hadde gjort innvendinger mot mens jeg var deist. Jeg forstod hva han siktet til, og svarte: Dersom du vil gi meg tid, skal jeg fortelle deg hva de betyr. «Hvor lang tid ønsker du?» Jeg vet ikke, men jeg skal fortelle deg det, svarte jeg, for jeg kunne ikke tro at Gud hadde gitt en åpenbaring som ikke kunne forstås. Da besluttet jeg å studere min Bibel, i den tro at jeg kunne finne ut hva Den Hellige Ånd mente. Men så snart jeg hadde fattet denne beslutningen, kom tanken til meg: «Sett at du finner et sted som du ikke kan forstå; hva vil du da gjøre?» Denne måten å studere Bibelen på kom da til meg: Jeg vil ta ordene i slike steder og følge dem gjennom Bibelen, og på denne måten finne ut deres betydning. Jeg hadde Crudens konkordans, som jeg mener er den beste i verden; så jeg tok den og min Bibel og satte meg ved skrivebordet mitt, og leste ikke noe annet, bortsett fra litt av avisene, for jeg var fast bestemt på å få vite hva min Bibel mente. Apollos Hale, The Second Advent Manual, 65.»

Millers juveler ble ikke bare erkjent gjennom hans studiemetode, men også ved direkte åpenbaring fra Gud.

«Gud sendte sin engel for å virke på hjertet til en bonde som ikke hadde trodd Bibelen, for å lede ham til å granske profetiene. Guds engler besøkte gjentatte ganger denne utvalgte, for å lede hans sinn og åpne for hans forståelse profetier som alltid hadde vært mørke for Guds folk. Begynnelsen på sannhetens kjede ble gitt ham, og han ble ledet videre til å granske ledd etter ledd, inntil han med undring og beundring skuet Guds Ord. Der så han en fullkommen sannhetens kjede. Det Ord som han hadde betraktet som uinspirert, åpnet seg nå for hans blikk i sin skjønnhet og herlighet. Han så at én del av Skriften forklarer en annen, og når ett skriftsted var lukket for hans forståelse, fant han i en annen del av Ordet det som forklarte det. Han betraktet Guds hellige Ord med glede og med den dypeste respekt og ærefrykt.» Early Writings, 230.

Når søster White sier at «Gud sendte sin engel» til Miller, identifiserer dette at Gabriel var engelen som ble sendt til Miller, for «sin engel» er et uttrykk som tilskrives Gabriel.

«Engelens ord: 'Jeg er Gabriel, som står for Guds åsyn,' viser at han innehar en stilling av høy ære i de himmelske saler. Da han kom med et budskap til Daniel, sa han: 'Det er ingen som står meg bi i dette, uten Mikael [Kristus], deres fyrste.' Daniel 10:21. Om Gabriel sier Frelseren i Åpenbaringen at 'Han sendte og kunngjorde det ved sin engel til sin tjener Johannes.' Åpenbaringen 1:1.» Alfa og Omega, 99.

Gabriel og de andre englene ledet Millers «sinn» og åpnet «for hans forståelse profetier som alltid hadde vært dunkle for Guds folk». Hans budskap ble ikke bare utviklet gjennom hans studiemetode, men også ved guddommelig åpenbaring. Selve metoden han benyttet for å studere

Bibelen, kom ganske enkelt inn i hans sinn. Når Gud bringer sannhet til vårt sinn, er det en guddommelig åpenbaring, i motsetning til å komme fram til sannheten gjennom prosessen med rett å dele Bibelen. Miller gjorde begge deler, men guddommelig åpenbaring var en del av hvordan Miller kom til å forstå emnet om «det daglige».

Miller ville ikke ha gjenkjent kjønnsskiftet i Daniel kapittel åtte, vers ni til tolv, for alt han hadde, var Bibelen og en konkordans som er blottet for enhver opplysning om de bibelske språkene. Han ville ikke ha sett forskjellen mellom «sur» og «rum», som begge er oversatt med «ta bort». Han ville heller ikke ha sett forskjellen mellom «miqdash» og «qodesh», som begge er oversatt med «helligdom».

Han ville ikke ha sett sannheten om ordet «tamid» som forekommer hundre og fire ganger i Bibelen. Sannheten han ikke kunne ha sett (som også er den sannheten han faktisk så), var at av de hundre og fire gangene det hebraiske ordet «tamid» brukes i Bibelen, er det bare i Daniels bok at det hebraiske ordet «tamid» brukes som et substantiv. «Tamid» er det hebraiske ordet som betyr «stadig», og blir oversatt med «det daglige» i Daniels bok.

Bare i Daniels bok brukes ordet som et substantiv, og de andre nittini gangene brukes det som et adverb. Av denne grunn, da oversetterne av King James-bibelen ble stilt overfor at Daniel brukte ordet fem ganger som et substantiv, mens alle de andre bibelskribentene brukte ordet nittini ganger som et adverb, ble de tvunget av bevisenes tyngde til å «korrigere» Daniels bruk av ordet som et substantiv. For å «korrigere» Daniel la de ordet «offer» til ordet, og gjorde dermed et substantiv om til et adverb. Og deretter, for å korrigere oversetterne, ble Ellen White inspirert til å nedtegne at hun «så i forbindelse med ‘det daglige’, at ordet ‘offer’ var tilføyd ved menneskelig visdom, og ikke hører til teksten; og at Herren ga det rette syn på dette til dem som forkynte budskapet om dommens time.»

Miller søkte, etter sitt eget vitnesbyrd, å forstå «det daglige», noe han til slutt gjorde i 2 Tessalonikerbrev. Men også, etter hans eget vitnesbyrd, ville han, når han søkte å forstå et ord, undersøke hvert sted ordet var brukt, og ordet er brukt nittini andre ganger i Bibelen. Likevel er hans vitnesbyrd om «det daglige» at han ikke fant det noe annet sted enn i Daniels bok, da han uttalte: «Jeg leste videre, og kunne ikke finne noe annet tilfelle hvor det [det daglige] forekom, enn i Daniel.» Miller ble ledet til juvelene ikke bare ved sin studiemetode, men også ved guddommelig åpenbaring som ble gitt ham gjennom englenes tjeneste.

Dette er grunnen til at hans forståelse av «det stadige» var korrekt, men begrenset. Han kunne ikke erkjenne at av de fem gangene «det stadige» omtales i Daniels bok, representerte én av de tre gangene da «det stadige» blir «tatt bort», en annen betydning enn de to andre gangene. Én gang brukes «det stadige» sammen med det hebraiske ordet «rum», og de to andre gangene brukes det sammen med det hebraiske ordet «sur». Begge ordene oversettes med ta bort, men «rum» i Daniel kapittel åtte, vers elleve, betyr å løfte opp og opphøye, og i kapittel elleve, vers trettien, og kapittel tolv, vers elleve, betyr ordet «sur» å fjerne.

Teologene som eter og drikker av Babylons kost, hevder at enten man fjerner en ting eller når man løfter opp en ting, representerer begge en form for borttagelse, så begge ord skal forstås som om de

har samme betydning. De hevder at de tre gangene «det daglige» blir «tatt bort», alltid betyr å fjerne, og ved å gjøre dette påviser de at Daniel var skjodesløs i sitt ordvalg. De sier ikke dette åpent, men ved slutning lærer de at Daniel burde ha brukt ordet «sur» i alle de tre forekomstene, for ifølge teologene mente han angivelig det samme hver gang «det daglige» ble «tatt bort».

De gjør det samme med ordene «miqdash» og «qodesh», som begge er oversatt med «helligdom», i vers elleve til fjorten i kapittel åtte. I hver forekomst av «helligdom» i disse fire versene insisterer de på at de alle representerer Guds helligdom. Ved slutning igjen burde Daniel ganske enkelt ha brukt «qodesh» i alle tre forekomstene og ikke brukt «miqdash» i vers elleve. Miller ville ikke ha erkjent forskjellen mellom disse ordene, men de moderne teologene gjør det, og når de gjør det, insisterer de på at ingen forskjell bør anerkjennes. Likevel kom Miller, som ikke erkjente forskjellene mellom ordene, til en forståelse som var den motsatte av de moderne teologenes.

Virkeligheten er at Daniel var en omhyggelig forfatter, som kjente det hebraiske språk og ble ansett som ti ganger klokere enn alle de andre vismennene i Babylon. Hvis noen kjente den rette bruken av det hebraiske språk, og hvordan det korrekt skulle gjengis i nettopp denne historien, så var det Daniel. Dersom Daniel anvendte forskjellige ord, var det fordi de var ment å formidle forskjellige betydninger, som han med hensikt søkte å fremstille. Når Daniels særskilte bruk av de ordene som blir oversatt med «helligdom» eller med «ta bort», blir erkjent, stadfester de Millers forståelse av «det daglige», som ble erkjent av Miller i selve det skriftstedet hvor Paulus identifiserer at de som hater sannheten, er bestemt til å motta kraftig villfarelse.

De som hater sannheten og tror løgnen som frembringer sterk villfarelse, fremstilles også som Efraims drukkenbolter, som fremstilles i to klasser. Den ene klassen er den lærde ledelsen, og den andre klassen er de ulærde som bare vil høre det de lærde lærer dem. De er dem som skjuler seg under løgner, og som inngår en pakt med døden. De er de dårlige jomfruene i Matteus tjuefem, og dem hvis sjel opphører seg i Habakkuk to. De er dem som forkaster de grunnleggende sannheter i Millers drøm, som skinner ti ganger klarere ved enden (som representerer den tiende og siste prøven for det moderne Israel), slik dette er forbildet ved den tiende og siste prøven for det gamle Israel.

Vi vil fortsette denne studien i den neste artikkelen.

Og Herren sa til Moses: Hvor lenge skal dette folket forarge meg? og hvor lenge skal det vare før de tror på meg, til tross for alle de tegn som jeg har gjort blant dem? Jeg vil slå dem med pest og gjøre dem arveløse, og av deg vil jeg gjøre et større og mektigere folk enn de. Og Moses sa til Herren: Da skal egypterne få høre det, for du førte dette folket opp fra dem ved din makt. Og de skal fortelle det til innbyggerne i dette landet; for de har hørt at du, Herre, er midt iblant dette folket, at du, Herre, lar deg se ansikt til ansikt, og at din sky står over dem, og at du går foran dem, om dagen i en skystøtte og om natten i en ildstøtte. Men dersom du nå dreper hele dette folket som én mann, da vil de folkene som har hørt ryktet om deg, tale og si: Fordi Herren ikke var i stand til å føre dette folket inn i det landet som han hadde svoret dem, derfor har han drept dem i ørkenen.

Og nå ber jeg deg: La min Herres makt være stor, slik som du har talt og sagt: Herren er sen til vrede og stor i miskunn, han tilgir misgjerning og overtredelse, men han holder slett ikke den skyldige uskyldig; han hjemsøker fedrenes misgjerning på barna inntil tredje og fjerde ledd. Tilgi, ber jeg deg, dette folks misgjerning etter din miskunnhets storhet, slik som du har tilgitt dette folket fra Egypt og helt til nå. Og Herren sa: Jeg har tilgitt etter ditt ord. Men så sant jeg lever, skal hele jorden fylles med Herrens herlighet. For alle de menn som har sett min herlighet og mine tegn, som jeg gjorde i Egypt og i ørkenen, og som nå har fristet meg disse ti ganger og ikke har hørt på min røst, de skal sannelig ikke få se det land som jeg tilsvor deres fedre, og ingen av dem som har foraktet meg, skal få se det. Men min tjener Kaleb, fordi det var en annen ånd i ham, og han fullt ut har fulgt meg, ham vil jeg føre inn i det land som han kom til, og hans ætt skal ta det i eie. 4 Mosebok 14:11–24.